

Nr 685

Av herrar **Lassinantti** och **Nilsson** i Östersund i anledning av
*Kungl. Maj:ts proposition nr 62, angående vissa norr-
landsfrågor.*

I proposition nr 62 år 1960 hemställas bl. a. att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att dels godkänna grunder för det särskilda statliga stödet till främjande av skogsproduktionen i vissa delar av Norrland och dels anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor till Atgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.

Anslaget till Atgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. — det s. k. Norrländska skogsproduktionsanslaget — kom till för att snabbt skapa nya skogstillgångar inom lappmarkerna, där virkesförrådet kraftigt minskats och skogstillståndet allvarligt försämrats under åren fram till 1940. Höga statsbidrag ansågs och kan fortfarande anses nödvändiga av flera orsaker:

- 1) Den långa tiden mellan beståndsanläggning och slutavverkning.
- 2) Markägarnas relativt svaga ekonomi.
- 3) Dålig tillgång på andra arbetstillfällen.
- 4) Statens delaktighet i tillkomsten av det rådande skogstillståndet, (fram till 1948 hade markägarna ingen självbestämmanderätt i sina skogar) nämligen utglesnade bestånd med svårigheter att där få ekonomiska avverkningar och ett förvildat marktillstånd, som fordrar onormalt dyra förnygringsåtgärder.
- 5) Den stora betydelsen för landet att för framtiden ha virkestillgångar i lappmarkerna; såväl ur ekonomisk, social som arbetsmarknadspolitisk synpunkt.

Det förutsattes år 1940 att 5 milj. kr. per år i 20 år skulle ställas till förfogande. Trots förändrat penningvärde har endast i medeltal cirka 0,7 milj. kr. per år använts för utdelning till markägare och för planläggning och administration.

En jämförelse mellan vad produktionsutredningen förutsatte år 1940 och vad som fram till den 1 juli 1958 kommit skogsägarna till godo i form av bidrag och planläggning kan vara av intresse.

Åtgärdens art	Av Norrländska skogsproduktionsutredningen för 20 år förutsatt med beh. kr. Samtliga berörda län		Utbetalda bidrag till skogsäg. för intill 1 juli 1958 slutförda arbeten resp. förvaltn.bidrag, kr. Samtliga berörda län		
Betesanläggning	29 700 000		2 890 300	2 890 300	
Skogliga åtgärder			2 973 518		
skogsåterv. åtg.			1 199 226		
beståndsv. åtg.			290 106		
skogsdikning			338 280		
skogsbilvägar	55 890 000	85 590 000		4 801 130	7 691 430
Planläggning och administration		12 000 000			3 951 101
Summa kronor		97 590 000			11 642 531

Fram till 1 juli 1958 har sålunda sammanlagt 11,6 milj. kr. kommit till användning, varav 2,9 milj. gått till jordbruket, 3,9 milj. kr. till planläggning m. m. och endast obetydligt mer eller 4,8 milj. kr. till skogsvårdande åtgärder och skogsbilvägar.

En mycket stor del av medlen har som synes använts till planläggning och för anläggande av kulturbeten och sålunda inte kommit skogen direkt till godo.

Av planläggningskostnaden framgår att en mycket stor mängd planer ligger färdiga och väntar på medelstilldelning. Om denna inte kommer relativt snabbt kan en avsevärd del av planläggningskostnaden anses vara bortkastad.

Den moderna skogsvården i inre Norrland kan sägas ha funnits till under de senaste 10 åren, och hos de mindre skogsägarna har det rätta intresset vuxit fram först under de allra sista åren. Att just då intresset drivits fram och då arbetslöshet tidvis råder behöva meddela skogsägarna att bidragstilldelningen för lappmarkerna starkt minskats samtidigt som de i cirkulär från den högsta skogliga myndigheten underrättats om att någon nyplanläggning inte kan komma i fråga och att de tidigare utlovade och kontrakterade höga bidragen starkt reducerats är ytterst beklagligt. Man har en bestämd känsla av att markägarna, när de mer allmänt får situationen klar för sig, lätt kan resignera och få intrycket att statsmakterna inte tillmäter det enskilda skogsbruket i inre Norrland någon betydelse. Det är inte alls osannolikt att de i allt större omfattning kommer att anmäla sig arbetslösa.

Vi är övertygade om att det på lång sikt skulle vara till synnerligen stort gagn för landet om nya, växtliga skogar snabbt kunde anläggas på enskilda marker i inre Norrland. De relativt höga kostnaderna för detta arbete kan i stor utsträckning betraktas som en engångsutgift förorsakad av tidigare

felaktig skötsel. Tillräckliga medel måste emellertid snabbt ställas till förfogande ungefär i enlighet med Norrländska skogsproduktionsutredningens förslag.

Denna frågas snara lösning är av livsviktig betydelse för lappmarkernas framtid.

Propositionens förslag att för nästa budgetår höja produktionsanslaget med 300 000 kronor löser tyvärr inte några problem. Därtill är beloppet helt otillräckligt.

För lappmarkens del innebär förslaget en avsevärd försämring. I kustlandet är skogen på väg att komma, där är behovet av ekonomiskt stöd inte alls lika stort som i lappmarken. En avsevärd del av lappmarken befinner sig däremot i ett skogligt bottenläge för vilket även staten har ett stort medansvar. Där är en engångsinsats helt nödvändig. Att efter 20 års i förhållande till förslaget urvattnad bidragsgivning nu kraftigt försämrade möjligheterna för lappmarkernas skogsägare att erhålla stöd av produktionsanslaget kan inte sägas vara välbetänkt med tanke på denna landsändas framtid.

I propositionen säges att en avsevärd insats av beredskapsmedel gjorts för att stödja genomförandet av olika åtgärder enligt upprättade skogsvårdsplaner inom redan bildade skogsvårdsområden. Under år 1959 pågick skogliga beredskapsarbeten i Norr- och Västerbottens län med skogsvårdsstyrelsernas medverkan.

AMS betalade ut	<i>i lappmarken kr. i kustlandet kr.</i>	
för skogsvårdsarbeten	296 000	1 276 000
„ skogsvägbyggnad	903 000	1 966 000

Av de arbeten som utfördes i lappmarken gjordes den övervägande delen på allmänningsskogar och på bolagsskogar. Av AMS:s totala medelsanvisning inom lappmarken under år 1959 — 1 199 000 kr. — användes endast 212 000 kr. på enskilda fastigheter. I Norrbottens län utfördes inte i något fall beredskapsarbeten på enskilda lappmarksbönders skogar. Detta har bl. a. sin förklaring i att beredskapsarbetena förutsätter en kontantinsats av markägaren. Många lappmarksskogsägares ekonomi är efter de senaste årens dåliga virkespriser m. m. sådan att de har stora svårigheter att komma fram med kontanter. Produktionsanslaget däremot förutsätter en arbetsinsats av markägaren — något som man har lättare att kunna bidra med. Därför har produktionsanslaget, även i den beskurna form det hittills haft, varit av synnerligen stor betydelse för arbetsmöjligheterna inom lappmarkerna.

Uttalandet att det förefaller troligt att beredskapsmedel kommer att ställas till förfogande även under nästa budgetår kan knappast vara ägnat att lugna bekymrade lappmarksbönder.

I lappmarkerna finnes en stor mängd färdigställda planer, som bara väntar på medelstildelning. Där kan statsbidragen komma skogarna och skogsägarna till godo direkt och så gott som oavkortade. Om nu hälften av bidragsmedlen skall gå till kustlandet i de fyra nordligaste länen under de förutsättningar som nämns i propositionen, så måste en mycket stor del av bidragen användas till att propagera för den nya bidragsformen, för planläggning och för organisation.

Vi befarar att propositionens strävan att söka vinna bästa möjliga skogsekonomiska effekt inom en mera närliggande framtid kan komma att innebära att för landet livsviktiga och helt ofrånkomliga långsiktiga åtgärder blir bortglömda.

Det är av stor vikt att sysselsättningen i inre Norrland ökas genom olika åtgärder. Vad man därvid kan åstadkomma genom produktiva insatser i bl. a. skogsbruket måste vara ett absolut förstahandsintresse. På denna väg främjas välståndsutvecklingen även på längre sikt, vilket ökar räntabiliteten på det kapital som användes för ändamålet.

Lappmarkerna är föremål för en hård exploatering för hela folkhushållets räkning. De norrländska naturrikedomarna — vattenkraften, malmen och skogen — bildar ett väsentligt underlag för landets ekonomiska stormaktsställning.

Enbart vattenkraftens tillvaratagande förändrar på ett avgörande sätt lappmarkernas natur och de där boende människornas yttre levnadsbetingelser. Det måste framstå som en angelägen uppgift för samhället att genom olika slag av restaurationsåtgärder uppväga exploateringens skadliga eller eljest inte önskvärda följder. Att göra skogen mer produktiv och inkomstbringande för befolkningen framstår som en naturlig åtgärd.

Vattenfallsstyrelsens nettovinst för nästa budgetår beräknas till 200 miljoner kronor. Det är verksamheten i Norrland som i allt väsentligt ger statsverket dessa inkomster. Det är rättvist och rimligt att en del av dessa inkomster nyttjas till upprustning av skogarna i lappmarken och därmed till beredande av en tryggare utkomst åt de människor som ser lappmarkerna — sin egen hembygd — exploateras för samhällsmedborgarnas gemensamma behov.

Med hänsyn till det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta

att grunderna för det särskilda statliga stödet till främjande av skogsproduktionen i vissa delar av Norrland fortfarande skall vara sådana att stödet i första hand och till huvudsaklig del kommer enskilda skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker samt vissa skyddsskogar inom Jämtlands län till godo; samt

att å riksstaten för budgetåret 1960/61 under nionde

**huvudtiteln anvisas till Åtgärder för ökad skogsproduktion
i Norrland m. m. ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.**

Stockholm den 22 mars 1960

Ragnar Lassinantti

Birger Nilsson
